

گزارش

مدیر پایگاه میراث جهانی تخت جمشید خبرداد

تداوم فعالیت کارگاه‌های پاکسازی گل‌سنگ‌ها در تخت جمشید

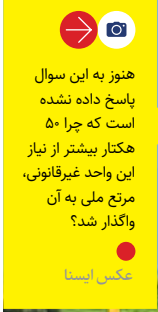
زیست بوم- مدیر پایگاه میراث جهانی تخت جمشید در واکنش به انتشار خبری مبنی بر فرسودگی زیستی ناشی از رشد گل‌سنگ‌ها که برخی از رسانه‌ها از آن به عنوان قارچ یاد کردند در محوطه باستانی بیستون و پس از آن در تخت جمشید و پاسارگاد، گفت: گل‌سنگ‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل آسیب‌رسان در بناهای تاریخی بخصوص آثار سنگی محسوب می‌شوند. در همین راستا، عملیات پاکسازی گل‌سنگ‌ها در مجموعه جهانی تخت جمشید به صورت کارگاه و توسط تیمی از کارشناسان حفاظت و مرمت انجام می‌شود و همچنان ادامه دارد.

علیرضا عسکری چاوردی مدیر پایگاه میراث جهانی تخت جمشید بیان اینک گل‌سنگ‌ها انواع بسیار زیادی دارد، افزود: گل‌سنگ‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل آسیب‌رسان در بناهای تاریخی بویژه آثار سنگی محسوب می‌شوند که این معضل در ایران کمتر و در بناهای سنگی کشورهای اروپایی بویژه کشور ایتالیا بسیار بیشتر است. اگرچه درباره گل‌سنگ‌ها اختلاف نظر زیادی در میان متخصصان وجود دارد اما تمامی متخصصان اعم از حوزه میراث فرهنگی و بیولوژیست‌ها بر این باورند که رشد آنها می‌تواند به سنگ آسیب وارد کند.

او با اشاره به اینکه با توجه به تنوع گل‌سنگ‌ها، تا کنون یک درمان قطعی و واحد برای آن ارائه نشده است، تأکید کرد: کشورهای مختلف راه‌حل‌های متفاوتی را برای پاکسازی آنها پیشنهاد می‌کنند، هر چند استفاده از بعضی از روش‌ها مناسب بوده است اما انتقادهایی هم درباره آنها وجود دارد. عسکری گفت: پایگاه تخت جمشید از ۱۷ سال پیش تا کنون مطالعات بسیار گسترده‌ای در خصوص نوع و روش‌های پاکسازی گل‌سنگ‌ها آغاز کرده است و این مطالعات با همکاری مراکز بین‌المللی و مراکز تخصصی ایرانی همچنان در حال انجام است.

او با تأکید بر اینکه تخت جمشید نخستین سایت ایرانی است که گل‌سنگ‌ها را مورد بررسی تخصصی قرار داده است، گفت: نکته حائز اهمیت این موضوع است که پاکسازی گل‌سنگ‌ها و روشی آنها بسیار پیچیده است و مشاهده نتایج پاکسازی‌ها نیازمند یک دوره چند ساله است.

مدیر پایگاه میراث جهانی تخت جمشید بیان کرد: برای مثال برای برطرف کردن گل‌سنگ‌ها در قسمت دیوار شمالی به صورت پایلوت از روش شیوه شوک حرارتی استفاده کردیم، البته روش نوین شوک حرارتی با اینکه دارای مزایای زیادی مثل تلاشی کردن ریشه‌های گل‌سنگ به‌صورت عمقی تر است معایبی نیز دارد. برای مثال، این روش تنها در دو ماه گرم سال (بازه زمانی پانزدهم تیر تا پانزدهم مرداد) قابلیت اجرایی دارد.

هنوز به این سوال پاسخ داده نشده است که چرا ۵۰ هکتار بیشتر از نیاز این واحد غیرقانونی، مرتع ملی به آن واگذار شد؟

خانوار دامدار صاحب پروانه چرا در منطقه، اجازه واگذاری این اراضی را نمی‌دهد. البته این قانون هم زیر پا گذاشته شد. جوامع محلی بخصوص دامداران مرتع حسین‌آباد - لاله‌مرز شهرستان بوشهر که سال‌هاست دارای حقوق عرفی برای چرای دام در این مرتع هستند با فنس‌کشی این زمین‌ها مواجه شدند. سرمایه‌گذار پتروشیمی طی این مدت بخشی از چراگاه گل‌های آنها را با فنس‌کشی اشغال کرد. حالا همگی خواهان بازپس‌گیری هرچه سریع‌تر این زمین‌ها از سرمایه‌گذار هستند.

عطاء الله کاویان، مدیرکل حفاظت محیط زیست مازندران درباره آخرین فرایندهای قانونی طی‌شده برای بازپس‌گیری زمین پتروشیمی میانکاله به اینها می‌گوید: اگر قرار بود مجتمع پتروشیمی در زمین تخصیص یافته به سرمایه‌گذار پروژه مستقر شود، با توجه به اینکه این طرح، شمول ارزبایی اثرات زیست‌محیطی می‌شد، اداره‌کل محیط زیست استان و سازمان حفاظت محیط زیست باید با استقرار این پروژه موافقت می‌کردند که هیچ‌گاه موافقت نکردند. بعد از آن هم با ابطال موافقت‌نامه اولیه وزارت نفت با پروژه، موضوع استرداد زمین، مورد مطالبه سازمان محیط زیست و دستگاه قضایی قرار گرفت. کاویان، بازپس‌گیری زمین از سرمایه‌گذار پتروشیمی میانکاله را در حیطه اختیارات سازمان محیط زیست نمی‌داند و می‌گوید: این زمین در دولت دوازدهم با موافقت سازمان منابع طبیعی، توسط سازمان اراضی کشور به شخص سرمایه‌گذار واگذار شده است. اکنون هم استرداد زمین باید توسط همین دو نهاد انجام شود. به گفته کاویان اداره‌کل محیط زیست مازندران در

مخالفت خود را با صدور مجوز زیست‌محیطی برای این پروژه اعلام کرده است. دادستانی کل کشور و دادستانی مازندران هم بارها دستور توقف ساخت این مجموعه را صادر کرده‌اند. همچنین فعالان محیط زیست چند ماهی است که خواستار بازپس‌گیری زمین ۹۰هکتاری میانکاله هستند؛ زمینی که در دولت قبل با موافقت سازمان منابع طبیعی، توسط سازمان امور اراضی کشور به سرمایه‌گذار پروژه تخصیص داده شد. با وجود این پیمانکار پتروشیمی تاکنون حاضر به پس‌دادن این اراضی ملی نشده است.

او موضوع استرداد زمین میانکاله را در حوزه وظایف دو نهادی می‌داند که در دولت قبل با واگذاری آن به پتروشیمی موافقت کرده بودند؛ یعنی سازمان منابع طبیعی و سازمان امور اراضی کشور. اقدامی که تخلف از قانونی به شمار می‌آید. طی این دو سال، متوقف شدن ساخت مجتمع پتروشیمی در نزدیکی تالاب میانکاله و اقدام چندباره برای از سرگیری پروژه، موضوعی حساس در حوزه محیط زیست کشور بوده است. آبان‌ماه سال گذشته بود که وزارت نفت، ابطال موافقت‌نامه اولیه خود با ساخت این مجموعه را اعلام کرد و انجام نشدن تعهدات پیش‌بینی‌شده در موافقت‌نامه مذکور توسط شرکت صنایع پتروشیمی گهر مازندران را دلیل این اقدام خواند. با این ابطال‌ها رسماً همه مجوزهای قانونی برای ساخت مجموعه «پتروشیمی میانکاله» ابطال شد. درحالی که سازمان حفاظت محیط زیست بارها

محیط زیست خواستار بازپس‌گیری اراضی ملی حسین‌آباد- لاله مرز شد

میانکاله در بالاترین سطح

گزارش

زیست بوم- معلوم نیست چرا مالک

پتروشیمی میانکاله زمین‌های منابع ملی را پس نمی‌دهد. همه مجوزهایی که براساس مصوبه دولت قبل به او واگذار شده بود، در سال گذشته توسط دولت سیزدهم ابطال شد اما پیمانکار که ۵۵ هکتار زمین بیشتر از محدوده لازم و مورد نیاز واقعی پتروشیمی میانکاله گرفته است حاضر به خروج از آنجا نیست. مالک چندی پیش چند کامیون شن را به‌رغم لغو همه مجوزها در مراتع حسین‌آباد ریخت. این اقدام غیرقانونی واکنش قوه قضائیه را

در پی داشت اما نقطه پایانی بر کابوس میانکاله نگذاشت. این موضوع یک‌بار دیگر به اعتراض سازمان حفاظت محیط زیست منجر شده است. عطاءالله کاویان مدیرکل حفاظت محیط زیست مازندران می‌گوید: اداره کل حفاظت محیط زیست مازندران بارها مکاتبه کرده است اما تاکنون به نامه‌ها درباره بازپس‌گیری زمین از پتروشیمی میانکاله هیچ پاسخی داده نشده

است. او موضوع استرداد زمین میانکاله را در حوزه وظایف دو نهادی می‌داند که در دولت قبل با واگذاری آن به پتروشیمی موافقت کرده بودند؛ یعنی سازمان منابع طبیعی و سازمان امور اراضی کشور. اقدامی که تخلف از قانونی به شمار می‌آید. طی این دو سال، متوقف شدن ساخت مجتمع پتروشیمی در نزدیکی تالاب میانکاله و اقدام چندباره برای از سرگیری پروژه، موضوعی حساس در حوزه محیط زیست کشور بوده است. آبان‌ماه سال گذشته بود که وزارت نفت، ابطال موافقت‌نامه اولیه خود با ساخت این مجموعه را اعلام کرد و انجام نشدن تعهدات پیش‌بینی‌شده در موافقت‌نامه مذکور توسط شرکت صنایع پتروشیمی گهر مازندران را دلیل این اقدام خواند. با این ابطال‌ها رسماً همه مجوزهای قانونی برای ساخت مجموعه «پتروشیمی میانکاله» ابطال شد. درحالی که سازمان حفاظت محیط زیست بارها

مخالفت خود را با صدور مجوز زیست‌محیطی برای این پروژه اعلام کرده است. دادستانی کل کشور و دادستانی مازندران هم بارها دستور توقف ساخت این مجموعه را صادر کرده‌اند. همچنین فعالان محیط زیست چند ماهی است که خواستار بازپس‌گیری زمین ۹۰هکتاری میانکاله هستند؛ زمینی که در دولت قبل با موافقت سازمان منابع طبیعی، توسط سازمان امور اراضی کشور به سرمایه‌گذار پروژه تخصیص داده شد. با وجود این پیمانکار پتروشیمی تاکنون حاضر به پس‌دادن این اراضی ملی نشده است.

پس گرفتن میانکاله از پتروشیمی مصوبه دولت قبل آزارگر تخلفاتی متعدد است. مصوبه و مجوزی که باعث شد، سازمان منابع طبیعی، سازمان محیط زیست، سازمان امور اراضی، کمیسیون ماده ۲۱ و استانداری مازندران، اراضی ملی را با موافقت مشروط به پیمانکار واگذار کنند. کارشناسان آشنا با امور اراضی همان موقع معترض شدند که در قانون چیزی به اسم «موافقت مشروط» وجود ندارد، اما این تنها تخلف انجام شده در آن مقطع نبود. زیرا زمین‌های واگذار شده دارای پروانه چرا بودند. قانون حتی با جبران خسارت ۷۰

این زمین در دولت دوازدهم با موافقت سازمان منابع طبیعی، توسط سازمان امور اراضی کشور به شخص سرمایه‌گذار واگذار شده است. اکنون هم استرداد زمین باید توسط همین دو نهاد انجام شود.

فرزندان خود باشیم. فرزندانکی که می‌توانند در قبال زمین حس مسئولیت‌پذیری بیشتری نسبت به ما احساس کنند.

چرا پلاستیک را تحریم کنیم

اگرچه حذف پلاستیک از زندگی ما دشوار و گاهی غیرممکن به نظر می‌آید، اما جایگزین‌های زیادی برای آن وجود دارد. این ماده که کشف آن در قرن بیستم انقلابی برای بشر به‌شمار می‌آید، خیلی زود، محیط زیست ما را از ریخت‌انداخت و به هیولای سیاه اکوسیستم‌ها تبدیل شد. پلاستیک اگرچه کاربردهای بی‌نظیری در زندگی روزانه و آسایش انسان دارد، اما زیان‌ها و تجزیه آن در طبیعت بسیار دشوار است. آمارها نشان می‌دهد که سالانه ۸ میلیون تن پلاستیک در اقیانوس‌ها ریخته می‌شود. ۱۲ درصد این زباله‌ها معادل ۳۲۲۳۳ تن، ناشی از صنعت گردشگری است. وضعیت در مدیترانه هم فاجعه‌بار است و سالانه حدود ۶۰۰ هزار تن زباله پلاستیکی سیر از آب‌ها در می‌آورند. انتشار تصاویری رقت‌انگیز از حیات وحش که بر اثر خوردن زباله‌های پلاستیکی جان باخته‌اند این هشدار را می‌دهند که باید فوری در الگوهای مصرف بازنگری کنیم. بخصوص با دانستن این نکته که ۵۰۰ سال زمان لازم است تا یک کیسه پلاستیکی تجزیه شود. نبود قوانین و اجبار در سطح ملی و بین‌المللی در زمینه مصرف پلاستیک، بیش از هرچیز، روی پستانداران دریایی و ماهیان تأثیر گذاشته است؛ زیرا این حیوانات که قادر به تشخیص زباله از غذا نیستند، پس شهادت مخیل شدن اکوسیستم‌های دریایی به دست دشمنان هستیم.

علاوه بر این زباله‌های پلاستیکی چشم‌اندازهای مشمئزکننده و آلودگی‌های بصری گسترده در گوشه و کنار کشور ما ایجاد کرده است. آنتندر که گردشگران از دیدن این صحنه‌ها آزرده خاطر می‌شوند و درآمد آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه را نشانه می‌گیرد. در مواجهه با این مشکلات یافتن راهکارهایی پایدار برای ادغام با زندگی روزمره از چالش‌های امروز و فردا برای همه جوامع است.

هنوز برای رسیدن به زمین «بدون زباله» دیر نیست

هیولای سیاه اکوسیستم‌ها

در این زمینه داریم. روز ۲۲ آوریل، سوم اردیبهشت ماه، مصادف با جشن گیاه‌آوری و روز جهانی زمین است و شعار آن امسال «مشارکت مردم، ایران در برابر پلاستیک، نجات زمین» تعیین شده است. با گرم شدن کره زمین و افزایش حوادثی مانند سیل و جابه‌جایی فصول در بسیاری از شهرها و کشورهای، درک این موضوع که در وضعیتی جدی قرار داریم ضروری است. دیگر زمان آن فرا رسیده است که واقعاً دست به کار شویم. در عصری که حفاظت از محیط زیست، بیش از پیش ضروری به نظر می‌رسد، تنها راه، حرکت مردم به

گزارش

راضیه خونی

مترجم

زمین را ارت و میراث اجدادمان ندانیم؛ بلکه آن را امانتی برای سپردن به فرزندان و نواگان خود بدانیم. با چنین تفکری باید از خود بپرسیم: «زمین را چگونه و به چه شکلی به نسل آینده خود تحویل خواهیم داد؟ تک تک ما مسئول هستیم و وظایفی

یک سؤال به مناسبت روز جهانی زمین

اجرای سند امنیت غذایی کشور به کجا رسید؟

فجایع برگشت‌ناپذیر محیط زیستی مواجه می‌شدیم.

محمددرویش

کارشناس محیط زیست

روز جهانی زمین، ۲۲ آوریل که امسال با سوم اردیبهشت مصادف شده است، قدمتی ۵۴ ساله دارد. در حقیقت قدیمی‌ترین مناسبت جهانی در حوزه محیط زیست به‌شمار می‌آید که در تقویم سازمان ملل قید شده است. سازمان ملل هر سال با توجه به نظرسنجی‌های متعددی که در بین کارشناسان و کنشگران کشورهای عضو انجام می‌دهد، یک شعار کلیدی را برای این روز انتخاب می‌کند. موضوع روز زمین در ۲۰۲۴ «سیاره در برابر پلاستیک» است و کنشگران خواستار کاهش ۶۰ درصدی تولید پلاستیک تا سال ۲۰۴۰ شده‌اند. این البته یک هدف آرمانی و رؤیایی دست‌نیافتنی به نظر می‌رسد اما دیگر جهانیان چاره‌ای ندارند جز آنکه در مسیر واقعی کردن این رؤیا حرکت کنند. گزارش ریسک‌های مجمع جهانی اقتصاد در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد: از بین ده خطر بزرگی که جهان را تا افاق ده سال آینده تهدید می‌کند، دست‌کم پنج تهدید ریشه محیط زیستی دارند. پرسش اصلی این است: آیا دنیا دست‌کم با همین تناسب نیمی از بودجه‌های پژوهشی و توجه خود را به حل دشواری‌های محیط زیستی اختصاص داده است؟ آشکاراست که پاسخ منفی است که اگر جز این بود، اینک نباید با چنین سطحی از